

SBU:s upplysningstjänst svarar på avgränsade frågor och svaren tas fram av SBU:s kansli. Vi presenterar artikelförfattarnas slutsatser och väger inte samman resultaten eller bedömer graden av vetenskaplig tillförlitlighet.

Svar från SBU:s upplysningstjänst nr SBU 2019/658 • Diarienummer: ut201937 • Datum: 3 december

Föräldrastödsprogrammet Förstärkt Komet

Förstärkt Komet är ett föräldrastödsprogram för familjer där föräldrar och barn ofta är i konflikt. Programmet syftar till att öka föräldrarnas positiva samspel med sina barn samt att förbättra deras förmåga att hantera vardagsproblem och konfliktsituationer [1]. På så vis vill man minska risken för allvarigare beteendeproblem hos barnen på längre sikt. Förstärkt Komet vänder sig till föräldrar som på grund av psykosociala svårigheter inte kan delta i vanliga Komet [2]. Programmet har social inlärningsteori och beteendeterapeutiska principer som grund [1].

Fråga

Vilka vetenskapliga studier finns på föräldrastödsprogrammet Förstärkt Komet?

Frågeställare: Projektgruppen för Metodguiden för socialt arbete, Socialstyrelsen

Sammanfattning

På SBU:s upplysningstjänst identifierar och redovisar vi sammanställd forskning (systematiska översikter) eller identifierar vetenskapliga studier som svar på en avgränsad fråga. Vi bedömer risken för bias (överskattning eller underskattning av resultat) i systematiska översikter och presenterar författarnas slutsatser från systematiska översikter med låg eller måttlig risk för bias. I vetenskapliga primärstudier bedömer vi inte risken för bias och därför presenteras de bara som referenser. Vid behov bedömer vi kvalitet avseende ekonomiska aspekter och överförbarhet av resultat i hälsoekonomiska studier och presenterar författarnas slutsatser från de studier som bedöms ha tillräcklig kvalitet. I svaren väger vi inte samman resultaten eller bedömer graden av vetenskaplig tillförlitlighet.

SBU:s upplysningstjänst har efter litteratursökning inte identifierat någon relevant systematisk översikt. SBU:s upplysningstjänst har identifierat en primärstudie. Primärstudien har dock inte kvalitetsgranskats. Författarnas slutsatser presenteras därför inte här.

Bakgrund

Förstärkt Komet vänder sig till föräldrar som på grund av psykosociala svårigheter inte kan delta i det vanliga Komet som vänder sig till föräldrar med barn i åldern 3–11 år).

Programmet är en utveckling av vanliga Komet som är ett strukturerat föräldrastödsprogram för att minska utagerande problembeteende hos barn. Programmet bygger på internationella program med social inlärningsteori och beteendeterapeutiska principer som grund; Russel Barkleys föräldrastödsprogram, Parent Management Training-Oregon model (PMT-O) som utvecklats av Gerald Patterson med kollegor samt Carolyn Webster-Strattons program De otroliga åren. Programmet har funnits i cirka tio år.

I förstärkt Komet har man lagt till tekniker för hantering av stress och ilska, hjälp i planering av vardagen, mindre föräldragrupper, längre tid mellan gruppträffarna, möjlighet till enskilda träffar med ledarna i möteslokalen eller i hemmet och möjlighet till telefonkontakt för påminnelser och stöd.

Avgränsningar

Vi har gjort sökningar (se avsnittet Litteratursökning) i databaserna MedLINE, Embase, PsycINFO och SocINDEX. Vi har även handsökt på hemsidan för Komet och gått igenom referenslistor.

Vi har formulerat frågan enligt följande PICO¹:

- Population: Föräldrar till barn (3–11 år) som upplever att de ofta hamnar i konflikt med sitt barn och har svårt att delta i vanliga Komet på grund av psykosociala svårigheter.
- Intervention: Förstärkt Komet
- Control: Andra föräldrastödsprogram, eller sedvanlig behandling
- Outcome: Kort sikt: ökning av föräldrarnas positiva samspel med sina barn, förbättrad förmåga hos föräldrarna att hantera vardagsproblem och konfliktsituationer. På lång sikt: minska risken för allvarigare beteendeproblem hos barnen

För att vi skulle inkludera en artikel i svaret krävde vi att den var publicerad på engelska eller ett av de nordiska språken.

¹ PICO är en förkortning för patient/population/problem, intervention/index test, comparison/control (jämförelseintervention) och outcome (utfallsmått).

Resultat från sökningen

Upplysningstjänstens litteratursökning i databaser genererade totalt 38 artikelsammanfattningar (abstrakt). På programmets hemsida [3] återfanns ytterligare en artikel [2]. En projektledare på SBU läste alla artikelsammanfattningar och bedömde att en artikel kunde vara relevant. Denna lästes i fulltext av projektledaren. De artiklar som inte var relevanta för frågan exkluderades. I svaret ingår en primärstudie.

Bedömning av risk för systematiska fel

Primärstudier bedöms inte för risk för systematiska fel av SBU:s upplysningstjänst. Det är därför möjligt att studien kan ha haft högre risk för systematiska fel än vad SBU inkluderar i sina andra rapporttyper.

Primärstudier

SBU:s upplysningstjänst identifierade en icke-randomiserad studie, för denna har inte risken för systematiska fel bedömts och av det skälet finns inte resultat eller slutsatser beskrivna [2]. Studien är en jämförelse av förstärkt Komet och socialtjänstens ordinarie öppenvård. Författarna har tagit upp flera aspekter av att använda förstärkt Komet både för barnen och föräldrarna.

Projektgrupp

Detta svar är sammanställt av Alexandra Snellman (projektledare), André Sjöberg (utredare), Sara Fundell (projektadministratör) och Miriam Entesarian Matsson (produktsamordnare) vid SBU.

Litteratursökning

MedLINE via OVID 2019-11-04

The parent management training program Reinforced Comet.

Search terms	Items found
Population:	
1. ((parent* ADJ3 (training OR program# OR intervent*)) OR ((Behavio?r* OR Conduct) adj3 (difficult* OR disorder# OR problem#)) OR (Antisocial adj3 (behavio?r* OR problem# difficult*))) .ti,ab.	44,764
2. Conduct Disorder/ or Child Behavior Disorders/ OR Problem Behavior/	24,582
3. 1 OR 2	60,517
Intervention:	
4. (komet OR comet).mp	13,986
Final 3 AND 4	10

The search result, usually found at the end of the documentation, forms the list of abstracts

[MeSH] = Term from the Medline controlled vocabulary, including terms found below this term in the MeSH hierarchy

[MeSH:NoExp] = Does not include terms found below this term in the MeSH hierarchy

[MAJR] = MeSH Major Topic

[TIAB] = Title or abstract

[TI] = Title

[AU] = Author

[TW] = Text Word

Systematic[SB] = Filter for retrieving systematic reviews

* = Truncation

Embase via embase.com 2019-11-04

The parent management training program Reinforced Comet

Search terms	Items found
Population:	
1. ((parent* NEAR/3 (training OR program\$ OR intervent*)) OR ((Behavio?r* OR Conduct) adj3 (difficult* OR disorder\$ OR problem\$)) OR (Antisocial adj3 (behavio?r* OR problem\$ OR difficult*))) :ti,ab	11,297
2. 'conduct disorder'/exp OR 'Problem Behaviour'/exp	11,587
3. 1 OR 2	22,483
Intervention:	
4. (komet OR comet):ti,ab	15,708
Final 3 AND 4	9

/de= Term from the EMTREE controlled vocabulary

/exp= Includes terms found below this term in the EMTREE hierarchy

/mj = Major Topic

:ab = Abstract

:au = Author

:ti = Article Title

:ti,ab = Title or abstract

* = Truncation

' ' = Citation Marks; searches for an exact phrase

PsycINFO, SocINDEX via ebsco.com 2019-11-04

The parent management training program Reinforced Comet

Search terms	Items found
Population:	
1. (AB (Parent* OR Child* Or Adoles*)) OR (TI (Parent* OR Child* OR Adoles*))	1,165,209
2. ((AB (parent* N3 (training OR program# OR intervent*)) OR ((Behavio?r* OR Conduct) W3 (difficult* OR disorder# OR problem#)) OR (Antisocial W3 (behavio?r* OR problem# OR difficult*))) OR (TI (parent* N3 (training OR program# OR intervent*)) OR ((Behavio?r* OR Conduct) W3 (difficult* OR disorder# OR problem#)) OR (Antisocial W3 (behavio?r* OR problem# OR difficult*)))	50,275
3. (DE "Behavior Problems") OR (DE "Conduct Disorder") OR (DE "BEHAVIOR disorders in children") OR (DE "BEHAVIOR disorders in adolescence") OR (DE "CONDUCT disorders in adolescence") OR (DE "CONDUCT disorders in children") OR (DE "PROBLEM children") OR (DE "DYSFUNCTIONAL families")	40,088
4. 1 OR 2 OR 3	1,182,383
Intervention:	
5. (AB (komet OR comet)) OR (TI (komet OR comet))	260
Final 4 AND 5	18

The search result, usually found at the end of the documentation, forms the list of abstracts

AB = Abstract

AU = Author

DE = Term from the thesaurus

MM = Major Concept

TI = Title

TX = All Text. Performs a keyword search of all the database's searchable fields

ZC = Methodology Index

* = Truncation

“ ” = Citation Marks; searches for an exact phrase

Referenser

1. <https://www.socialstyrelsen.se/utveckla-verksamhet/evidensbaserad-praktik/metodguiden/forstarkt-komet-for-foraldrar-med-barn-3-11-ar/>
2. Jakobsson, J (2013). *Effektutvärdering av förstärkt Komet*. Centrum för psykiatriforskning vid Karolinska Institutet.
3. Komet programmet Stockholms stad [citerad 2019 nov 18] <http://www.kometprogrammet.se/>